

[Udenrigsministeren.]

indledes multilaterale drøftelser, er det vanskeligt at sige; adskilligt forberedende arbejde står vel nok endnu tilbage.

Den finske regering har som bekendt for nylig henvendt sig til regeringerne i alle europæiske lande, herunder både Østtyskland og Vesttyskland samt USA og Canada, og foreslået, at der indledes konsultationer med henblik på en eventuel indkaldelse af en forkonference i Helsingfors til drøftelse af arrangementet for en sikkerhedskonference, for hvilken den finske regering også til sin tid er villig til at være vært.

Dette initiativ, hvis politiske muligheder og rækkevidde naturligvis først nærmere vil kunne bedømmes, efterhånden som de enkelte staters reaktioner bliver kendt, og efterhånden som de nødvendige konsultationer bl. a. mellem NATO-landene er afsluttet, har vi fra dansk side principielt tilsluttet os. Finland er med sin ganske specielle politiske placering vel bedre skikket end noget andet land til at tage et sådant initiativ.

Jeg anser det for uomgængelig nødvendigt, at også USA og Canada fra begyndelsen inddrages i overvejelserne. Et initiativ til drøftelser mellem en begrænset kreds af lande alene i Europa, således som den socialdemokratiske formulering synes at forudsætte, anser jeg derimod ikke for hensigtsmæssig. Det må for os være fundamentalt, at de lande, der i kraft af deres størrelse og indflydelse og den historiske udvikling i Europa har et særligt ansvar for den sikkerhedspolitiske situation, er med i arbejdet fra begyndelsen, og derfor kan man nok undre sig over, at det ærede medlem hr. J. O. Krag og socialdemokratiet kan foreslå, at det skal være de europæiske lande, der skal holde et forberedende møde, som der står i forslaget; her er han ikke enig med de nordiske udenrigsministre, og her er han heller ikke med Finlands initiativ.

Om selve mulighederne for en sikkerhedskonference vil jeg gerne sige, at jeg er enig i den betragtning, at der vil være størst udsigt til at nå resultater, såfremt man indledningsvis koncentrerer sig om sådanne emner, som må anses for at indeholde mindst kontroversielt politisk stof. Løsninger af de virkelig store sikkerheds-

politiske problemer i Europa vil man ikke kunne nære forventninger om i nogen nærmere fremtid. En serie af multilaterale møder, der beskæftiger sig med de problemer, som tiden efterhånden måtte gøre modne til løsning, er måske den mest realistiske fremgangsmåde.

Jeg skal herefter vende mig til spørgsmålet om kontrolrådspasordningen. Ved første behandling af dette forslag til beslutning gav jeg i mine indlæg udtryk for, at regeringen lagde den største vægt på at nå den friest mulige ordning med hensyn til kontakten med befolkningen i Østtyskland. Jeg sagde også, at jeg ikke troede, der var megen forskel her i salen i vort syn på denne sag, spørgsmålet var nok snarere, hvorledes sagen bedst kunne gribes an.

I den siden da forløbne tid har jeg ved flere lejligheder drøftet spørgsmålet om kontrolrådspasordningen med forskellige udenrigsministre fra andre NATO-lande. Det er min opfattelse, at kontrolrådspasordningen må siges at have overlevet sig selv og i virkeligheden snarere end at fremme de formål, den vil tjene, modvirker dem. Jeg finder, at stærke grunde taler for dens ophævelse, og jeg har derfor for et par uger siden taget det skridt, at jeg har instrueret den danske NATO-ambassadør om i NATO-rådet at give udtryk for disse tanker samt at stille forslag om en dybtgående drøftelse af hele kontrolrådspasordningen og dens virkninger. Jeg er bekendt med, at den norske regering har samme standpunkt, og jeg er i stadig kontakt med min norske kollega om dette spørgsmål.

Målet er generelt, at der etableres en ordning, der ikke kan efterlade den mindste tvivl om, at hvis der er vanskeligheder omkring østtyskeres mulighed for at indrejse i Danmark, må årsagerne hertil søges hos de østtyske myndigheder selv. Kontrolrådspasordningen er et fælles NATO-anliggende, og dens forpligtelser har Danmark i sin tid frivilligt påtaget sig. En nyordning må derfor baseres på en ny aftale med vore allierede, og det er altså en sådan ny aftale, vi har taget skridt til at få drøftet. Indtil ordningens endelige afskaffelse måtte være blevet gennemført, er det regeringens hensigt at arbejde for, at den praktiseres på den mest smidige måde.

I denne sammenhæng kan det nævnes, at